

SPIEKERSKORNER

Het leesdossier in 3 - 6 tso

In het schooljaar 1999-2000 voerden wij op het Instituut Mariawende-Blydhove (Sint-Kruis Brugge) in het 3de jaar tso om diverse redenen het leesdossier in. We wilden komaf maken met de traditionele boekbesprekingen die overal te vinden zijn en dus heel onpersoonlijk zijn. We waren ervan overtuigd dat we ons leesplezier konden overdragen op onze leerlingen als we hen een grotere vrijheid gaven:

- geen beperkte lijst, maar een heel uitgebreide boekenlijst;*
- geen vaste opdrachten, maar tien taakbladen waaruit ze zelf die opdracht kunnen kiezen die volgens hen het best past bij 'hun' boek.*

Bij het samenstellen van de opdrachten hielden we rekening met de verschillende leerstijlen. Voor leerlingen die zich talig niet zo goed kunnen uitdrukken, zitten er bijvoorbeeld ook creatieve opdrachten bij. Schriftelijke opdrachten hebben de bovenhand, maar dat neemt niet weg dat er geen ruimte meer is om aan de persoonlijke lectuur een spreekactiviteit te koppelen.

Ondertussen heeft elke leerling van 3 tot en met 6 tso zijn/haar eigen leesdossier. Elk jaar krijgt hij/zij een aantal nieuwe taakbladen die aansluiten bij de geziene leerstof. Bij het selecteren van de opdrachten komt het erop aan 'verticaal' te overleggen met collega's, zodat op het eind van het 6de jaar bijna alle taakbladen aan bod zijn gekomen en het eindproduct een evenwichtig leesdossier is.

In het 3de jaar ligt de nadruk op tekstervaring en leesplezier, terwijl de leerlingen van de 3de graad de leerstof in verband met literaire analyse al eens moeten kunnen toepassen. De leerlingen moeten natuurlijk het instrumentarium van de schrijver kennen om te kunnen definiëren waarom ze een boek goed/leuk/slecht vinden. Literaire analyse als hulpmiddel bij het ontwikkelen van hun smaak dus.

Doordat het leesdossier een goed overzicht biedt van wat de leerlingen al allemaal hebben gelezen en hoe hun respons erop was, kan je als leerkracht de evolutie die ze doormaken in hun lectuur, prima helpen sturen. Soms kun je hen net dat duwtje geven dat ze nodig hebben om niet te blijven steken. Dat werkt bijzonder motiverend.

Verder hebben we ervaren dat de lay-out niet onbelangrijk is. Door voorgedrukte taakbladen te geven, mogen ook de leesdossiers van de slordigste leerlingen gezien worden. We moedigen de leerlingen aan om aan die voorgedrukte taakbladen ook illustraties en documentatie toe te voegen zodat hun leesdossier een heel persoonlijk mapje wordt. (Wegens plaatsgebrek worden de taakbladen hier niet in hun oorspronkelijke lay-out afgedrukt, nvdr.)

Om de leerlingen even stil te laten staan bij wat zij gelezen hebben en om een transfer naar hun eigen leefwereld mogelijk te maken, voegden we naast de taakbladen ook een leesdagboek toe aan het leesdossier. In het leesdagboek kunnen de leerlingen hun bedenkingen kwijt bij wat ze lezen. Zeg nu zelf, waar anders dan in boeken kan je het nieuwe en onbekende zo veilig verkennen? Het is de bedoeling dat leerlingen zelf gaan ervaren dat een verhaal wel eens een antwoord zou kunnen geven op vragen die hen bezighouden, dat een tekst bevestigt wat ze al vaag aanvoelden. Ze zullen gaan nadenken over waarden en normen die ze nog niet kenden en deze vergelijken met hun waarden en normen. Goede literatuur genereert nu eenmaal gevoelens en leerlingen vinden het fijn dat er ruimte is om die gevoelens neer te schrijven.

Al bij al hebben we het gevoel dat het leesdossier de leerlingen helpt om te communiceren over literatuur. Doordat ze zelfstandig aan de slag gaan, leren ze hun eigen smaak ontwikkelen en verbreden ze hun leesbereik. Op de volgende bladzijden vindt u de inleiding op het leesdossier voor onze leerlingen en een selectie uit de taakbladen.

Sylvie Engels

LEESDOSSIER

Dit schooljaar zul je minimaal vijf boeken moeten lezen. Het is de bedoeling dat je alles wat je leest, bijhoudt in dit leesdossier. Je leesdossier zal bestaan uit twee delen:

- (1) jouw leesdagboek;
- (2) jouw boekverslagen.

LEESDAGBOEK

In je leesdagboek schrijf je over je leeservaringen: indrukken en reacties op teksten die je leest. Een leesdagboek kan jou helpen bij het maken van de boekverslagen.

WAT KUN JE ALLEMAAL IN JE LEESDAGBOEK SCHRIJVEN?

Het belangrijkste van een leesdagboek is, dat je – net als in een gewoon dagboek – totaal vrij bent om te schrijven wat je wilt, als het maar over je leeservaring gaat. Hier zijn enkele suggesties:

- Vragen over iets in de tekst opschrijven.
- Zinnen of fragmenten overschrijven van literaire teksten die je om de een of andere reden opvallen. Je kunt ook uitleggen waarom ze indruk op je maken.
- Je emotionele respons op een tekst: waar moest je aan denken terwijl je de tekst las? Riep het herinneringen op? Deed het je aan iemand of iets denken?
- Heb je iets ontdekt of geleerd dat voor jou van belang is?

HOE TE BEGINNEN?

De meest voor de hand liggende werkwijze is om je leesdagboek te schrijven nadat je weer iets hebt gelezen. Het dagboek bestaat uit twee kolommen. In de eerste kolom noteer je woorden, zinnen, onduidelijkheden. In de tweede schrijf je jouw eigen vragen, gedachten en gevoelens.

Vind je het moeilijk om jouw vragen en gevoelens onder woorden te brengen? Wellicht kunnen de volgende zinnen je helpen:

- *Ik vraag me af wat dit betekent ...*
- *Dit is een probleem of situatie waar ik echt een hekel aan heb, omdat ...*
- *Dit is iemand die mij doet denken aan ... omdat ...*
- *Dit boek lijkt wel veel op ... (titel van een verhaal, strip, film), omdat ...*
- *Dit is een levensecht fragment/verhaal voor mij. Dit komt doordat ...*
- *De taal in dit fragment bevat me niet, omdat ...*
- *De relatie tussen ... en ... vind ik interessant omdat ...*
- *Deze situatie is heel herkenbaar voor mij omdat ...*
- *Het verhaalpersonage dat ik het meest bewonder, is ... omdat ...*
- *Als iemand dit bij mij zou doen, zou ik ...*
- *Als ik in dit fragment/verhaal iets mocht veranderen ...*

Per boek dat je leest, schrijf je minimaal 1 blad in je leesdagboek.

BOEKVERSLAGEN

De klassieke boekbesprekingen liggen in alle bibliotheken voor het oprapen. Ook op internet zijn ze makkelijk te vinden. In het tweede deel van je leesdossier zitten een aantal verschillende opdrachten voor boekverslagen die je echt zelf moet maken. Per boek dat je leest, kan je zelf de opdracht kiezen die jou het best geschikt lijkt. Je mag natuurlijk niet altijd dezelfde opdracht kiezen! Een ander boek betekent een andere opdracht!

Stel eerst je eigen leesprofiel op.

Ben jij een echte lezer?

- ☐ Ik lees méér dan één boek per week.
- ☐ Ik lees minstens twee boeken per maand.
- ☐ Ik lees één boek per maand.
- ☐ Ik lees één boek per trimester.
- ☐ Ik lees minder dan vijf boeken per jaar.
- ☐ Ik lees alleen in de vakantie.
- ☐ Ik lees nooit een boek.

Wat voor lezer ben jij?

- ☐ Ik lees alleen als het moet en soms dan lukt het niet.
- ☐ Ik lees alleen als het moet, meestal valt het achteraf dan nog mee.
- ☐ Ik heb altijd wel een boek waarin ik bezig ben.
- ☐ Ik zou niet kunnen leven zonder boeken.

Wat lees jij? *(Meerdere antwoorden mogelijk.)*

- ☐ stripverhalen
- ☐ tijdschriften
- ☐ jeugdboeken
- ☐ alles wat ik in handen krijg
- ☐ de krant
- ☐ gedichten
- ☐ informatieve boeken (non-fictie)

Ben jij lid van een bibliotheek?

- ☐ ja
- ☐ nee

Welk boek las je laatst?

- ☐ titel: ...
- ☐ auteur: ...

Heb je ooit een boek meer dan eens gelezen?

- ☐ ja
- ☐ nee
- ☐ nee, maar dat zou ik wel willen doen

Zo ja, welk boek?

- ☐ titel: ...
- ☐ auteur: ...

Kun je ook uitleggen waarom? ...

Hoe kies je een boek? Duid aan wat voor jou geldt. *(Meerdere antwoorden mogelijk.)*

- ☐ Ik ga vooral op de titel af: als die me bevalt, lees ik het boek.
- ☐ De tekening op de omslag spreekt me aan.
- ☐ De flaptekst is bepalend.
- ☐ Ik ga vooral af op de auteur.
- ☐ Ik verslind alle boeken van auteurs die ik graag lees.
- ☐ Ik lees een boek, omdat een vriend(in) het heel goed vond.
- ☐ Ik lees een boek dat een leerkracht mij aanraadt.
- ☐ Ik lees een boek waarover ik iets hoorde via de krant, een tijdschrift, radio of televisie.
- ☐ Andere: ...

LEESDAGBOEK

TITEL: .....

AUTEUR: .....

Wanneer heb je het boek gelezen? .....

TEKSTNOTITIES	VRAGEN, GEDACHTEN, GEVOELEN

BOEKVERSLAGEN – TAAKBLAD 1: Relaties voor het leven

TITEL: .....

AUTEUR: .....

Wanneer heb je het boek gelezen? .....

Breng de relatie tussen twee personages uit het boek in kaart door de volgende vragen te beantwoorden. De relatie tussen ... en ...

- 1 Waarom vielen deze twee op elkaar?
- 2 Geeft de tekst aanleiding om te denken dat
  - a de relatie een succes is?
  - b er tekenen zijn dat de relatie op een mislukking uit zal lopen?
- 3 Welke problemen heeft het paar?
- 4 Hoe pakken zij deze problemen aan?
- 5 Worden de problemen opgelost?
- 6 Hoe zal de relatie zich verder ontwikkelen, denk je?
- 7 Zou je zelf ook zo'n relatie willen hebben? Waarom wel/niet?

BOEKVERSLAGEN – TAAKBLAD 2: Een omslag maken voor het boek

TITEL: .....

AUTEUR: .....

Wanneer heb je het boek gelezen? .....

Ontwerp voor het boek een andere omslag (niet overtekenen dus) die volgens jou tekenend is voor de sfeer van het verhaal.

BOEKVERSLAGEN – TAAKBLAD 3: Overzicht van personages

TITEL: .....

AUTEUR: .....

Wanneer heb je het boek gelezen? .....

Kies twee personen uit de tekst en vergelijk ze met elkaar.

PUNTEN VAN VERGELIJKING	NAAM:	NAAM: .....
Thuis		
Familie		
Opleiding		
Talenten en vaardigheden		
Interesses		
Ambities		
Gedrag tegenover anderen		
Persoonlijkheid		

BOEKVERSLAGEN – TAAKBLAD 4: Een flaptekst schrijven

TITEL: .....

AUTEUR: .....

Wanneer heb je het boek gelezen? .....

Schrijf een flaptekst voor de roman die je hebt gelezen. Een flaptekst wordt geschreven om mensen te overtuigen om dat boek te lezen. Verlies dit doel zeker niet uit het oog!

BOEKVERSLAGEN – TAAKBLAD 5: Liefste ...

TITEL: .....

AUTEUR: .....

Wanneer heb je het boek gelezen? .....

Identificeer je met de hoofdpersoon en schrijf over de gebeurtenissen aan een goede vriend of een ander personage uit het verhaal. Als de hoofdpersoon geen goede vriend heeft, kan je een bladzijde in een dagboek schrijven.

BOEKVERSLAGEN - TAAKBLAD 6: Overzicht van een verhaal

TITEL: .....

AUTEUR: .....

Wanneer heb je het boek gelezen? .....

VERHAALPERSONAGES	TIJD EN PLAATS
PROBLEEM	
GEBEURTENISSEN	
OPLOSSING VAN HET PROBLEEM	
MORAAL OF BOODSCHAP VAN HET VERHAAL	

BOEKVERSLAGEN – Taakblad 7: Beste auteur

TITEL: .....

AUTEUR: .....

Wanneer heb je het boek gelezen? .....

Schrijf een brief aan de auteur van je boek waarin je je heel positief uitlaat of uitvoerig boos maakt over het boek of over een bepaald personage.

BOEKVERSLAGEN – Taakblad 8: De auteur

TITEL: .....

AUTEUR: .....

Wanneer heb je het boek gelezen? .....

Raadpleeg op zijn minst twee referentiewerken en verzamel eerst wat gegevens over het leven en werk van de auteur die jou boeiend en relevant lijken om de boeken van jouw auteur beter te begrijpen. Schrijf daarover een achttal regels. Vermeld welke bronnen je hebt gebruikt en vergeet jouw documentatie niet in je leesdossier te stoppen.

BOEKVERSLAGEN – Taakblad 9: Zakelijke teksten

TITEL: .....

AUTEUR: .....

Wanneer heb je het boek gelezen? .....

Zoek enkele zakelijke (referentiële) teksten bij je boek, waarin op dezelfde thematiek wordt ingegaan, en werk overeenkomsten en verschillen uit. Voeg de teksten die je hebt gelezen bij jouw leesdossier. Vergeet je bronvermelding niet. Raadpleeg je cursus Nederlands om te zien hoe je correct je bronnen vermeldt.

BOEKVERSLAGEN – Taakblad 10: Reclamefolder

TITEL: .....

AUTEUR: .....

Wanneer heb je het boek gelezen? .....

Ontwerp een reclamefolder voor het boek. Verzorg de lay-out van de folder en schrijf een pakkende reclametekst voor het boek, zodanig dat de aspirant-lezer enthousiast en nieuwsgierig wordt gemaakt. Wek geen valse verwachtingen, wees wel concreet over hetgeen hem/haar te wachten staat, maar verraad niet alles.

BOEKVERSLAGEN – Taakblad 11: Het verhaal in een andere tijd?

TITEL: .....

AUTEUR: .....

Wanneer heb je het boek gelezen? .....

Maak duidelijk waarom dit verhaal zich ook in een andere tijd zou kunnen afspelen. In welke? Welke inhoudelijke consequenties zou dat hebben?

Of: leg uit waarom dit verhaal zich niet in een andere tijd zou kunnen afspelen.

BOEKVERSLAGEN – Taakblad 12: Uitdagingen

TITEL: .....

AUTEUR: .....

Wanneer heb je het boek gelezen? .....

Elke dag staan we voor nieuwe uitdagingen. Meestal zijn deze uitdagingen gelukkig van een andere orde dan die waarmee de hoofdpersoon in de tekst te maken krijgt. Bepaal zijn of haar grootste uitdaging en beschrijf hoe hij of zij ermee om is gegaan. Vervolgens verplaats jij je in dezelfde situatie en leg je uit wat jij gedaan zou hebben.

- Naam van de hoofdfiguur: ...
- Zijn of haar belangrijkste uitdaging: ...
- Zij/hij pakte het aan door ...
- Als ik voor zo'n probleem zou staan, zou ik ... omdat ...

BOEKVERSLAGEN – Taakblad 13: Poëzie

TITEL: .....

AUTEUR: .....

Wanneer heb je het boek gelezen? .....

Bespreek het thema van het boek en zoek op zijn minst vijf gedichten rond dit thema (er mag ook een songtekst bij zijn). Schrijf bij ieder gedicht waarom je dit gekozen hebt.

BOEKVERSLAGEN – Taakblad 14: Spanning

TITEL: .....

AUTEUR: .....

Wanneer heb je het boek gelezen? .....

Bespreek uitvoerig hoe de spanning van het verhaal wordt opgebouwd.

BOEKVERSLAGEN – Taakblad 15: Boek en film

TITEL: .....

AUTEUR: .....

Wanneer heb je het boek gelezen? .....

Bekijk de verfilming van het boek dat je hebt gelezen. Vergelijk de personages, de ruimte en de tijd. Wordt in de film een ander verhaal verteld en waar liggen de verschillen? Als hetzelfde verhaal wordt verteld, voegt de film dan iets toe aan het boek?

BOEKVERSLAGEN – Taakblad 16: Recensies

TITEL: .....

AUTEUR: .....

Wanneer heb je het boek gelezen? .....

Kun je zeggen hoe het boek ontvangen werd door de critici in kranten en weekbladen? Zoek op zijn minst twee recensies en bespreek ze: welke elementen bevatten de kritiek, hoe is de mening opgebouwd, zijn de meningen overtuigend?

BOEKVERSLAGEN – Taakblad 17: Een ander verhaal?

TITEL: .....

AUTEUR: .....

Wanneer heb je het boek gelezen? .....

Jij bent bij machte om een cruciaal gegeven in het verhaal te veranderen. Dat betekent ook dat je de gevolgen onder ogen moet zien. Wat zou jij veranderen en hoe zou dat uitpakken?

1 VERANDERING VAN EEN PERSONAGE

Effect op het verhaal

2 VERANDERING VAN EEN GEBEURTENIS

Effect op het verhaal

3 VERANDERING VAN DE SETTING (PLAATS OF TIJD)

Effect op het verhaal

BOEKVERSLAGEN – Taakblad 18: Vanuit een ander perspectief?

TITEL: .....

AUTEUR: .....

Wanneer heb je het boek gelezen? .....

Herschrijf een fragment vanuit een ander perspectief.
Wat is het effect op het verhaal?

BOEKVERSLAGEN – Taakblad 19: Een recensie voor de schoolkrant

TITEL: .....

AUTEUR: .....

Wanneer heb je het boek gelezen? .....

Schrijf een recensie voor de schoolkrant. Houd rekening met tekstsoort, -type en -doel en met je doelpubliek.

BOEKVERSLAGEN – Taakblad 20: Jij als regisseur

TITEL: .....

AUTEUR: .....

Wanneer heb je het boek gelezen? .....

Noem minstens vijf problemen die je als regisseur zou hebben als je het boek zou verfilmen.

BALANSVERSLAG

- Welke boeken, auteurs heb je dit schooljaar leren kennen?
- Welke schrijvers, boeken, genres ben je meer of juist minder gaan waarderen? Waarom?
- Welk onderwerp of thema heeft je het meest of juist het minst aangesproken? Waarom?
- Welke werkvormen vond je zinvol en/of het plezierigst? Waarom juist die?
- Welke werkvormen vond je onplezierig of zinloos? Geef argumenten en voorbeelden.
- Literatuur gaat altijd over mensen. Wat hebben de personages jou bijgebracht over jezelf of over de wereld?
- Wat zou je volgend jaar nog wel willen lezen? Waarom?
- Welke schrijver, welke titel ontbrak op de lijst? Argumenteer!

*Sylvie Engels
Prins Leopoldstraat 65
8310 Brugge
sylvie.engels@pi.be*

T U S S E N D O O R

CST-AWARDS 2005

*Tijdens de Vlaamse Onderwijsdagen (VLOD) van **27 februari tot 2 maart 2005** zal Computers op School en Thuis (CST) voor de derde maal zijn prestigieuze awards uitreiken.*

Deze tien awards worden toegekend voor bijzondere prestaties op gebied van ICT in het onderwijs:

- 3 awards voor de ICT-school van het jaar (basis-, secundair en hoger onderwijs);
- 3 awards voor de ICT-inspirator van het jaar (basis-, secundair en hoger onderwijs);
- 3 awards voor de beste educatieve software (didactische, school- en klasadministratie, edutainment);
- 1 award voor de beste educatieve website.

*Iedereen kan tot **15 oktober 2004**, op eigen initiatief of op initiatief van zijn school of organisatie, kandidaten voordragen voor één van deze awards.*

De kandidaturen kunnen uitsluitend elektronisch worden ingediend via de website <www.cst.be/awards>.

Op deze website kan je ook terecht voor meer informatie en de te volgen procedure.